

državne blagajnice plačila dajejo pozvišati. Tako se bogatijo na stroške ubogega zaslepljenega ljudstva, katero motijo s preganjanjem mešnikov, redovnikov. Krščanski nauk hoče minister iz gimnazij celo odpraviti. — Na Irskem množijo se umori in požari, angleški posestniki uže bežijo iz dežele. — Kitajska cesarica je umrla, zapustivši 9letnega cesarja naslednika. Vladarila je več let prav razumno in pogumno.

Za poduk in kratek čas.

Čitalnica mariborska.

(Govor g. profesorja Majcigerja ob 20letnici čitalnične.)

VII. Tako mu je bilo mogoče, pri besedi na čast tisočletnice ss. Cirila in Metoda v Ljubljanski čitalnici 8. marca leta 1833 stopiti pred slovensko občinstvo in reči:

Sv. Ciril in Metod sta pred 1000 leti položila temelj slovanskemu slovstvu; naj se ustanovi tedaj njima na večni spomin „Matica Slovenska“ za povzdigo slovenskega slovstva. In tako je bila v Mariboru spočeta, v Mariborski čitalnici porojena misel „Matice Slovenske“.

Pa ne samo „Matica Slovenska“ ima svoj svoj prvi početek v naši čitalnici, slavna gospoda, tudi marsiktero drugo slovstveno delo je bilo deloma v čitalnici posvetovano, spisovano, ali vsaj od nje podpirano.

Da molčim o „Zgodovini SS. Cirila in Metoda“, prestavljeni od mene iz Češčine, v proslavo tisočletnice slovanskih blagovestnikov, omenjam pred vsem drugim celo slovstveno delavnost dr. Preloga. Brez Mariborske čitalnice bi bila spala in se gotovo z Prelogom samim v grob vlegla. Tu je pa postala živa in rodovitna. V Mariborski čitalnici se je deloma spisovala, deloma pregledovala in pilila njegova Makrobiotika, njegov Črni Peter in še marsiktero drugo njegovih del. Mnogo jih je le v načrtih in rokopisih ostalo, ker je delavnega pisatelja nepričakovana smrt pokosila.

V Mariborski čitalnici ima svoj začetek tudi „Slovenski Gospodar“, in kaj to za Slovenski Štajer in daleč čez meje njegove pomeni, vé le tisti oceniti, ki je politično življenje in njegovo povzdigo od leta 1867 sem med Štajerskimi Slovenci opazoval.

Da, ne bojim se, slavna gospoda, ugovora trdé, da tudi časnik „Slovenski Narod“ ima več ali manj svoj početek v Mariborski čitalnici; vsaj prvi posveti o njem godili so se v nji od čitalničnih udov.

Naj navedene zasluge, slavna gospoda, naše čitalnice zadostujejo, da spoznamo njeno blagodejno delovanje v ravno preteklih 20 letih.

Na konci priprostege svojega govora, slavna gospoda, naj so še omenjena imena onih pred-

sednikov, ki so v tem času naš zavod vladali: Prvi je bil dr. Janko Serbec, mnogoletni predsednik, in tako rekoč, oča naše čitalnice. Drugi neumorno delavni in energični dr. Matija Prelog. Tretji blagi profesor Josip Šuman, četrti dr. Josip Ribič, peti profesor Jurko Pajk, šesti gosp. Franc Kačič. Pod njegovo vladavo se je izvršilo mnogoletno in raznostransko ovirano delo, namreč postavljenje Slomškovskega spomenika v stolni cerkvi. Pri izvrševanju tega težavnega posla so predsedniku s svetom in dejanjem na strani stali dr. Lavoslav Gregorec, profesor M. Valenčak, gospod J. Škoflek in še drugi. Naj tem vrlim možakom zadoni, slavna gospoda, naša presrečna zahvala.

Sedmi predsednik naše čitalnice je sedanji mnogozaslužni gospod dr. J. Ulrih, pod katerim se je naše društvo v sedanje lepe in pripravne prostore preselilo.

Med imenovanimi predsedniki sta dva že pokojnika, dr. M. Prelog in dr. J. Ribič.

Naša čitalnica je štela in še šteje mnogo odličnih udov, izmed katerih naj tukaj tiste imenujem, ki so zdaj že v večnosti. 1. Prečastiti knezoškof A. M. Slomšek, 2. stolni prošt Mihael Pikel, 3. stolni prošt dr. L. Vogrin, 4. prof. Anton Žnidarič, 5. prof. Blaž Slavinec, 6. dr. Jakob Pečko, 7. Anton Tomšič, 8. Josip Jedlička, in 9. K. Kämpfner, oba železniška uradnika, 10. Anton Ferenc, župnik pri sv. Ani, 11. Janez Vošnjak, prošt Ptujski, 12. Oba Pukšiča, župnik in dr. nadlečnik, 13. dr. Anton Klemenčič, župnik Ljutomerski, 14. Juri Srebre, mnogozaslužni, blagosrčni zdravnik Mariborski, in 15. pokojni slovenski pisatelj Josip Jurčič.

V častni spomin teh pokojnikov, slavna gospoda, vzklicimo: „Večno bodi jim hvaležen spomin!“ In tako smo, slavna gospoda, v kratkem pregledali 20letno življenje in delovanje naše čitalnice, prva leta bolj na tanko, ker so bolj oddaljena in manj znana, poslednja leta le bolj tako rekoč po vrhu, vsaj je njihova zgodovina, slavni gospodi, še tako v spominu. Na konci izrekam pristrčno željo: „Naj bi naša čitalnica živela, rastla, cvetela in obilni sad rodila še mnogaja in mnogoja leta! In v to svrhu naj pomaga Bog!“

Smešničar 52. Knez sreča na cesti kmeta, ter ga vpraša, kam da gre. „Ne vem,“ odgovori mu kmet. Zavoljo tako nedostojnega odgovora veli knez kmeta zapreti. Tedaj se kmet oglasi: „Gospod! zdaj pa vidite, da sem vam bil prav odgovoril, kajti jaz si upam priseči, da nisem vedel, da grem v ječo.“ Knezu so se te besede tako dopadle, da je kmet pustil iti svojim potem. E. F.

Razne stvari.

(Potrjene) so od deželnega zbora sklenjene postavbe o hitrejšem popravljanju Savinj-

ske struge in o izpisanji Dramelj iz konjiškega in pripisanji k celjskemu okraju.

(Kres) objavlja v 12. številki sledeče: Viženčar, Zveri, Gazela, Zlati bič, Razni glasi, Pozdrav Modrinjakovim čestilcem, Šege, običaji in narodni prazniki pri Srbih, Slovenec za škofa na Dunaji, Dr. Ljudevit Gaj, Obraz rožanskega razrečja, Zgodovinske črtice o nekdanji provinci Windischgraz. Opazke k naselbinskim razmeram na Gorškem. Kakšna je bila lavantinska škofija pred 100 leti, Slovenske gomile, Drobnosti. Kres v Celovci stane 2 fl. za pol leta.

(Bankovce) ponarejala je številna družba pri sv. Tomaži nad Vel, nedeljo. Zločince so zaprli.

(Okrađen) je bil J. Skrbinec v Krecenbahu marib. okraja, vzeli so mu oblačila, platno, srace, prte, uro, 13 srebrnjakov in 4 fl. v papirji.

(Umor.) Blizu sv. Lenarta v Slov. gor. v zgornji Senarski je lastni sin Ludvik Havranek svojej materi Katarini roj. Grein vrat prerezal.

(V Rožbahu pri Mariboru) je lepo posestvo pa zadolženo; mariborska hranilnica ima precej dolga oknjiženega, sedaj posekavajo gozd in les prodava dalje eden izmed ravnateljv mariborske hranilnice.

(Gruntno dažo znižali) so za 4000 fl. v celjskem okraju in za 3000 fl. v kenijskem. „Cillier Zeitung“ je tedaj zopet po krivici grdila poslanca g. dr. Vošnjaka, ki je takšen uspeh nove uravnave gruntne davka bil napovedal za celjski okraj. Poslanec g. baron Goedel si je veliko prizadeval tudi za slov. graški, mahrenberški in mariborski okraj isto doseči, za slov. bistrski pa ni mogoče, ker je okrajna cenilna komisija ondi grunte presilno visoko vcenila. No, gospodje Sorschaggg in pristaš, kaj rečete sedaj k temu!

(V Lučana) so na zadnjem sejmi v cerkvi okradli 6 ljudi. Tatinje so baje iz Maribora.

(Pogoreli) so Jož. Gačnik pri sv. Marjeti na Dravskem polji, A. Mohorič v Peklu pri Poličanah, Matijašič v Stattenbergu.

(Nemčurji zmagali) so pri volitvi za krajni svet v Črešnovcah pri Slov. Bistrici, ker je z „Miglicem“ potegnol, ki še voliti pravice ker je deficijent.

(Fuzajev tovarš) M. Obrovnik, po domače Matko, zaradi 120 zločinov v Mariboru pri vojakih zaprt, je skoz dimnik všel na streho pa so ga obstrčili in nevarnega ptiča trdneje v kletko zaprli.

(V Runči nad Ormožem) je tri otroke dim zadušil v hiši, kder so bili zaprti in z žveplenkami ogenj užgali. Hišo so sosedu komaj obranili.

(Pri sv. Petru iz Drave izvlekli) so mrtvo žensko, v kateri so spoznali „dohtarico“, kakor so jo ljudje imenovali, ki se je v Mariboru in

daleč okoli veliko let z zdraviljenjem bošnikov pečala in je bila zastran tega od zdravnikov mnogo preganjana. V mestu je bila sploh pod imenom „Jula“ znana.

(Strašna bora) ali burja je na železnici iz Reke v št. Peter na Kranjskem prevrgla 10 železniških voz in vlak ustavila.

(Kozjanski okrajni zastop) išče zdravnika s sedežem v Kozji ter mu obeta 600 fl. stalne plače, če je doktor, 400 fl. če je samo zdravnik.

(Fant ustreljen) bil je pri sv. Marjeti na Dravskem polji; hlapčič M. Peteršičev je večim otrokom kazal puško, kako se nabija; puška se sproži in strel zadene šestletnega fantiča v glavo, da takoj umerje.

(Dva tolovaja), mesarski hlapec K. Kladnik iz Vrnskega in konjski barantač S. Melakovič iz Lučanj sta na stezi v Mahrenberg napala Fr. Paradiža iz Trofina ter mu vzela 6 fl.

(Od sv. Martina pri Slov. Gradci) se nam piše, da je v noči od 19. do 20. dec. pogorel hlev posestniku A. Roženu. Zgorelo je mnogo sena in snopja, hišo so obranili št. Martinski gasilci.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali letnine častiti gospodje: Canjker 4 gl., Lempl, Stoklas in Zdolšek Andr. po 2 gl., Heber, Kelemina, Beljšak, Irgl, Meško Martin, Kalin Janez in Urek po 1 gl.

Loterijske številke:

V Trstu 24. decembra 1881: 63, 45, 43, 31, 89.
V Linci „ „ 32, 10, 83, 40, 57.
Prihodnje srečkanje: 7. januarja 1881.

3—3

Oznanilo.

Četitega januarja 1882 ob 9. uri zjutraj bo minuendo licitacija za zidanje novega šolskega poslopja na Bizeljskem pri Brežicah po že predloženem strošku in načrtu za zidanje.

Tisti, kateri bi radi zidanje tega poslopja po minuendo licitaciji prevzeli, si lahko stroške in načrtež v občinski pisarnici na Bizeljskem ogledajo.

Krajni šolski svet na Bizeljskem pri Brežicah
dne 10. decembra 1881.

Prvosodnik:

Pečnik.

2—2

Ponudba.

Fant v najboljših letih, zdrav, močan, bistro glave, lepega krščanskega obnašanja želi v službo stopiti v farovži, trgu mestu kot hlapec ali kočijaž, ali pri pošti kot pomagavec ali pri kakšnej gostilnici, štacuni; sposoben je tudi za varuha otrokom. Ime pové uredništvo „Slov. Gosp.“